



# HALIA.

Megjelenik kivétel nélkül mindennap.

Szerkesztik:  
**MILE PÁLI és BENEDEK GYULA.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
**Kossuth-utca 2576. szám alatt,**  
hová a lap szellemi és anyagi ügyeit  
illető dolgok küldendők.

Kiadók:  
**a lap tulajdonos szerkesztők.**

Előfizetési díjak:

Október 1-től április 30-ig	3 frt — kr.
Október 1-től jún. 15-ig	2 frt 50 kr.
Egy hóra	80 kr.
Egy éván ára	10 kr.
Vándora az árák többlete	2 frt 20 kr.




A mai előadás kezdete 6 órakor.

Folyó sz. 21. **DEBRECZENI VÁROSI SZÍNHÁZ.** VIII. bérletszínlet (páros.)

Pénteken 1896. évi október hó 16-án gyermek és népelőadásul lezsellított helyárrakkal:

# HÜVELYK MATYI

vagy  
**a varázskert titka.**

Látványos tündérrege 4 szakaszban, dalokkal és tánczcal. Reye után írta: Vócesei Leo. Zenéjét összeállította: Znojenszky.

I-ső szakasz: „Az álom.” II-ik szakasz: „Vándoruton.” III-ik szakasz: „A rózsza hatalma.” IV-ik szakasz: „Az égbén és a varizskert.”

### S Z E M É L Y E K :

A király . . . . .	Szilágyi Vilmos	Mártha felesége . . . . .	B. Némethy Jolán
A királyné . . . . .	F. Csigahty E.	Miklós ) fiai . . . . .	Komjáthy János
Rózsza hgnő leányuk . . . . .	O. Végh Vilma	Matyi ) . . . . .	Várdai Mariska
László hgn. a király öccse . . . . .	Dócsi Alfréd	Koldusszony . . . . .	O. Kiss Julia
Angela udvarhölgy . . . . .	Makrayné	Mihály parasztember . . . . .	Bartha István
Lidia . . . . .	Cserényi Adél	1) apród . . . . .	Rácz Mariska
Bella . . . . .	Znojenszkyne	2) . . . . .	Rácz Szeréna
Olga . . . . .	Csepreghy Irma	3) . . . . .	Lévay Hona
Aranika . . . . .	Beczkoyné	4) udvarhölgy . . . . .	Békéssyne
Alattomos, kanczellár . . . . .	Beczkoyné-József	5) . . . . .	Bartháné
Vékony, teremőr . . . . .	Kiss Pál	6) . . . . .	O. Kiss Julia
Hadügyminiszter . . . . .	Sz. Nagy Kálmán	Jó szellem . . . . .	* * *
Pénzügyminiszter . . . . .	Serflitz György	Gonosz szellem . . . . .	* * *
Gondos János földnives . . . . .	Vágó István		

Jegyek előre válthatók d. e. 9—12-ig. d. n. 3—5-ig a színházi pénztárnál.

**Lezsellított helyárrak:** földszinti vagy I. emeleti páholy 6 korona (3 frt.) Családi páholy 8 korona (4 frt.) II. emeleti páholy 4 korona (2 frt.) I. r. támlásszék 1 korona 60 fillér (80 kr.) II. r. támlásszék 1 korona 20 fillér (60 kr.) III. r. támlásszék 1 korona (50 kr.) Emeleti zártzék 80 fillér (40 kr.) Földszinti állóhely 60 fillér (30 kr.) Tanuló és Katonajegy 40 fillér (20 kr.) Karzat 40 fillér (20 kr.)

**Kezde 6 órakor, vége 8 után.**

Holnap szombaton negyedszer **A királyné dragonyosa** Wenzel Leo operettje.

Komjáthy János, igazgató.

*Rózsza Lajos* **női divatterme** *Az ősi és téli idényre már megérkettek az*  
*Debreczen, Nyíregyháza, Ujdonságok: női fejlitők és gallérok*  
*Kisvándorban. Pannony-utca. remek díszített kalapok,*  
*szelyem- és fanell-ingekben és blousokban.*

### Primadonnák harca.

Vilász Létay László urnak.

Debreczen, 1896. okt. 16.

(Folytatás és vége.)

Én szintén a „maga” használata mellett vagyok, de nem fog retm haragudni és a kedves „triumvirátustól” is elnést és becsinatot fog kérni számomra, ha azt mondom, hogy nem bízok az ő erős ösztartásokban s ennek igazolásául elmondok egy kis epizódot, a mely különben fűrugója volt annak, hogy e czikk megírásába becsátkoztam és itt magát oly soká utantom.

Vannak nagyon sokan, sőt olyanok is, akik mellette vannak, — de azért mégsem tudnak vele utegbarátkozni, — hogy a „maga” szolítást igen kicsinyesnek, községesznek tartják és ha velök szemben használja bárki is, roszt néven, sőt sértésnek veszik, mint a hogy vette primadonnáink közül is a mi bájos „Küry Klárának” egyik jó barátom s író társunktól, a ki nekem keservesen panaszolta, hogy a községesnek büvös hangu „Kláríka”, de nekünk csak édes „Józsika” megnehezelt, vagy talán megis haragudott reá a „maga” szóért.

Ezer becsinat . . . ha elárulom ezt a kis intermezzót, mely a színház előcsarnokában játszódott le, s ezzel azt is, hogy „Józsika” niesen — egészen — mi mellettünk; de ha már kifecsegtem, kénytelen vagyok az egészet elmondani, úgy a hogy az megtörtént.

Isten a saját képmására alkotta az embert, de mindenként más-más sajátságokkal — természettel — ruházta fel. A melyek később az emberiség elterjedésével, különféle alakot öltöttek.

Igy lettek a zsepék — csunyák, jók, rosszak, lángeszű zenék, úgy váltak az életben előforduló apróságok egyeseknek sajátjává, szokásává, a mely szokás, különösen többnyire szójárisokban szokott megnyilatkozni, úgy, hogy ma már igen ritka az, hogy valakinek ne legyen egy kedves szavazárása, a melyet aztán mindig használ is.

A kinek szerencsésjék volt már eddig is megismerkedhetni a — „mi Kláríkákkal” —, megfigyelheték, hogy minden előtte kedves személyre, vagy érdekes tárgyra is — azt szokta mondani „*kis majom*.” Az én barátom természetesen jól megjegyezte magának e kifejezést, várva, hogy ennek idézésével — kedvskeijék Józsikáinak. A Gasparone próbája alatt az előcsarnokban beszélgettek „Kláríkával” az én collega barátom és egy jó nevű fiatal poeta író-társunk s nem tudom én miről csevegtek, a mikor az én barátom egyszere csak azt mondja Kláríkáinak „*maga kis majom*” abban az értelemben, hogy ezzel megmutatja azt, mennyire megjegyzi ő Kláríkáinak minden szavát.

De bizony megjárta a szégyén fia — mert jól megmosta a fejét érte Kláríka.

Elképzelhetik maguk is, milyen hangulatban jött hozzám, elpanaszolva nekem az őt ért kellemetlenséget, elmondva azt is, hogy az — édes Kláríka — mivel indokolta megnehezeltését azért az idézőért.

Gondolkoztam e dolgon, — de nem találtam elfogadhatónak a Kláríka igazságtalan haragját, (becsössen meg ez ellentételért), ismervé barátom tuldivarasságát, hogy ő sérteni még férfiakat sem szokott.

Most, hogy olvastam e lapban az én által feltejtett kérdést, gyanum van, hogy talán magának is van tudomása arról a kis jelenetről és talán az készítette arra is, hogy ép most pendítette meg azt, hogy milyen szolás módokat használjunk.

Azt kérdezi ugy-e hogy mi itt a gyanum?

Hát bizony az, hogy halva a dolgot, On is úgy találta, hogy itt nem lehetett másért megnehezelti, mint azért az ártatlan „maga” szóért, mert úgy kell lenni, hogy a mi kedves „Józsikáknak” nincs a mi pártunkon, tehát ha látszólag nem is, de belsőleg igen is ellensége a „maga” megszólításnak, és ezért vette az én jó barátomtól is rossz néven, mikor azt mondta „*maga*” kis majom.

Nem a kis — sem a majom — de a *maga* szó volt az a mi megharagította.

Ugy-e uram, hogy igazam van? . . . . . vagy nincs!?

Szégény barátom! látod, hogy néha egy ártatlan szócska is mit csinál! ugy-e? te nagyon szivesen mondtad volna azt is, hogy — „kisasszony” vagy „nagysád” kis majom, — ha előre tudtad volna azt, hogy ez által nem vonod magadra haragját a mi kedves Kláríkáknak.

De te azt nem tudtad, mert nem voltál jelen az első útközettel, már akkor harcoltak a magáért és ellene, mert ha te azt tudod, akkor mindenesetre óvatossabb lettél volna és nem haragított meg hibádon kívül a mi kedves Józsikáinkat.

Hisz te azt hitted és én is azt hiszem, hogy a „maga” szó sokkal alkalmasabb arra, hogy az ember bárvékel is bensőbbben beszélhesse — észintébben nyilatkozzon; sőt két jóbarát — mondanék inkább két rokon világban élők között — nem is lehet a felvetett három szó közül a két elsőnek helye.

Nyugodj meg, ha most még nem is barátja „Józsika” a magának, majd lesz idő, mert jönni fog még a rózsanyúlás ideje, a mikor szírvell lefelekk a mi pártunkhoz fog esatlakozni, sőt majd meglátod, hogy akkor még az is sok lesz, hanem azt fogja kívánni, hogy azt mondják neki „*le kis majom*” (tudod . . . akkor róssa színben látom a világot . . .) és ha majd azt forják neki mondaní „*te kis édes aranyos majmom*”, hidd el magam érte neheztelt, de fogad barátom egészte részvétemet hogy „*le*” soltasem fogod neki azt mondhatni.

Telát ne vessük mi el a maga megszólítást, de inkább használjuk és terjesszük azt mindenfelé.

Telát most már tudod, hogy miért haragszik reád Józsika, ugy-e? de azért én azt mondom, hogy most már igyokozz ám „Józsika!” egészen — a mi részünkre meggyerni, hogy az ő négy szavazata — igazi — legyen.

Most alkalom van, telát ragadjuk meg azt, és terjesszük és használjuk is mindig és mindenütt a „*mazát*”, mert úgy kívánja a mai kor, a divat és a művelt társadalom, a mely folyton arra törekszik, hogy minél közelebbi érintkezésbe hozza az embereket egymással — a mely csak úgy lesz lehetséges — ha nem lesznek oly fészesek a közlekedés kezdő pontjai.

Most pedig fogadjá uram köszönetem nyilvánítását, azért, mert alkalmat adott nekem arra, hogy barátom megnvugtatisára és vigasztalására ezeket itt elmondhattam.

Szekeley Gede.

## Színházi hírek.

— **Az igazgatóné nevenapja.** Hogy mennyi szeretettel és ragaszkodással veszik körül *Komjáthy* Jánosnak, színházunk dalás igazgatójának bájos és kedves élete párját *Zircodsky* Teréz, mutatja a megemlékezésnek az a megható jele, melyet irányában a színtársulat összes tagjai tegnapelőtt este névnepja alkalmából tartottak. Rajongásos szereti őt mindenki, ki nemesak igazgatója a társulatnak, de minden kollégával szemben a legbarátságosabb és lekötelező szívességgel. Általános ismert a társulatnál igaz, jó szíve, mely egyrészt általános szeretettel, más részről pedig tiszteltté teszi *Komjáthy* néni mindenki előtt. Könyve érthető tehát az az általános öröm, mely az ő névnapja alkalmával az egész társulat is volt és a mely újabb jele volt az ő iránta eddig is nyilvánult közszerepetek. Tegnap névnapjára előestéjén a társulat férfikarának összes tagjai névnapjára előestéjén meg *Komjáthy* néni lakásán, kit ez a meglepetés igen meghaladt. Lakásán gazdagon megrendezte a kar tagjait. Az előzőben a „Századvégi leányok” előadása előtt kerestek fel aztán a színtársulat összes többi női és férfitagjai és fejezték ki jókívánataikat a névnapjára alkalmával a direktor előtt. A tegnapi nap folyamán aztán meg a debreczeni ismerősök és jóbarátok nagy száma halmozta el *Komjáthy* néni Teréz napja alkalmából. Az általános örömből mi is részt kérünk magunknak s mi is kívánjuk, hogy az Isten még szerettei igazgatóinkat a színpad dícsőségére — s férje boldogítására igen — igen soká éltesse!

— **A jövő heti műsor.** Lapunk tegnapi számában közöltük előre a társulat jövő heti műsorát, *Komjáthy* igazgató azonban tekintettel a darabváltásokra új műsort állított össze a jövő hétre. A műsor már az igazgató eddigi tapasztalatai alapján van elkészítve s reméljük az ki fogja elégteleni közönségünket is. A rendkívül érdekes műsort a következőkben adjuk: Vasárnap délután *Méltóságos csizmadia* Rónaszéky Gusztáv kaezagtató bohózata adatik népfeladásul, leszállított helyárrakkal. Vasárnap este *Szellő Judit (ujdonsg, itt először) Pinter* Imre ügyes népszínműve. Hétfőn *Könyves Kálmán* történelmi dráma 4 felvonásban. Kedden *Utolsó Levél* kintűn francia vígjáték, *Benedek, Halmi* Margit és *Szabó* Irma fellépével. Szerdán *Paradicsom* 1 felvonásos víg operett premierje. Szövegét *Gárdonyi Géza*, zenéjét *Barna Iső* népszínházi karmester írta. Ezzel együtt *Becsüléző* vígjáték kerül színrre, *Komjáthy, Kiss* Irén, *Szabó* Irma és *Benedek*ekkel. Csütörtökön *Szultán*, a czimzserophen *B. Ruzsinszky* Ilonával. Roxelinet *Kapossy* Józsa játsza, a két basa és Ali szerepében *Páspöky, Follinus* és *Sziklay* val. Pénteken 6 órakor este gyermekelőadásul *Tót legény Amerikában* látványosság. Szombaton *Angot, Kállay* Lujza bemutatásával. Vasárnap délután *Stern Iszák, a hazuló zsidó*, népfeladásul, leszállított helyárrakkal, a czimzserophen *Sziklay* Miklóssal. Vasárnap este igen érdekes esténk lesz. Hétfőn primadonna játszik egy szerepet. *Rip-Rip* kerül az alkalommal színrre, a melyben Lisbethet *Kállay* Lujza, a II ik felvonásbeli szellem szerepét *Szende* Anna, Alicét pedig a harmadik felvonásban *Kapossy* Józsa fogják énekelni. Az estének ez mindenesetre nagy érdekességet fog kölcsönözni.

— **Blaháné és Küry Klára.** A népszínház ezidei szezonjának legérdekesebb eseménye lesz bizonyára az a premier, amelyen *Blaháné* és *Küry Klára*, a két kedvelt primadonna együtt fog szerepelni. Eredetleg a „Nászután” című énekes bohózat bemutatására, következőleg a *Mikszáth-Helmberg*-féle „Blahás káftán” című operettet tűzték ki első ujdonságuknak; de most — mint értesülünk — *Iffabb Bokor József* pályaveretes népszínművének, a „Mária hátya” cziműnek adták az előszót. Ebben a darabban jut szerep *Blahás*nak is, *Küry Klárának* is. A szerepeket már kiosztották és legközelebb megkezdik a próbákat is. Csak ezúttal kerül a sor a „Blahás káftán”-ra, a melyben *Komáromy* Marikát a nő főszerep. A népszínházban mostanában egész csomó operettnek a fellelvenítésére is készülnek.

— **Szellő Judith, Pinter** Imréné az igen sikerült és nagy hatást aratott népszínműve kerül bemutatásra vasárnap este színházunkban. Hisszük, hogy a darab itt is tetsetseni fog. A czimzserophen nagy ambícióval készül *Komjáthy* Z. Teréz, kinek ez egyike legkedvencebb szerepeinek. Rendkívül határos drámai jelenetei vannak az igazgatónkival a darabban, a kit tehát ez estén alkalmuk lesz népszínműben látni. Kivüle igen jó szerepei vannak még a darabban *Kapossy* Józsnak, *Follinus* Atrelának, *Bartha* Istvánnak. A többi jó szerepek *F. Csiga* házy Hétel, *Békéssy*, *Rubos*, *Sziklay* és *Vidor* kezében vannak.

— **Főriss Pista emlékezetek.** Sok, nagyon sok idő fog leperegni az idő kerekén, míg a magyar színművészetnek oly fény reményekre jogosító talentuma születtek, mint amilyen *Főriss Pista* volt. — De kegyelettel is írni emléket egy a község, mint a kartársak sokasága, s mint értesülünk, az idén, halottak napján emlékülnepet készírt rendezni színe előtt. — Az aradi színtársulat tagjai már is erősen készülődnek erre az ünnepre, mely fonyvesnek és impozánsnak ígérkezik. A színtársulat előben is kosztart helyez *Főriss* sírkörvére, mire az egész személyzet cénkel *Balogh* Gusztáv karmag vezetés alatt egy gyönyörű gyászszert. Végül *Balassa* János, a bundaposti Vígyszínház tagja, az egykori pályatárs és barát mondia el emlékbeszédét a korán elhunyt színművész föléli.

### Századvégi leányok.

— Párbeszéd a karzaton. —

*Zsófi:* Hiszed te, hogy valaki huszonnégy éves koráig folyton ölelkezett és mégis, mégis . . .

*Kata:* Nem hiszek én abból egy cseppet sem. Mert ha ugy volna is, miért fél tőle az ember. Aki annyira megőrzi magát, hogy éveken át csak eszükölődik, abból csak derék hitesszagny valik. Különbben szegény lányokat sajnálom . . .

*Zsófi:* Én is sajnálom, mert azért éljen egy leány, hogy egy bizonyos rossz ember elvegye, aki aztán megveri . . .

*Kata:* Nem binnám már én ha agyonütne is az a valaki, csak elvenne mán . . .

### Színész-adomák.

Egy fősvény színészbarát meghívta a színtársulat intrikusát ebédre, de az ebéd oly szűkö volt szabra, hogy a színész éhesen maradt. Az ebéd végzte után, buszuskor a fősvény házigazda szeretetreméltóan monda: ó kérem, remélem máskor is lesz szerencsém öhöz ebédre.

— Hogyne! felelt az éhes intrikus, *okár rögtön is!*

